

نیرنگ پاکستان، سیاست آمریکا و مظلومیت مردم افغانستان

در حاشیه ی دهمین سال حضور قوای آمریکا در افغانستان

بخش دوم

پژوهشی از (صبح)

* * *

جنگ دهساله و مظلومیت مردم افغانستان

وجود چندین هزار نیروی خارجی در کشور باری از مشکلاتی را از دوش مردم رنج کشیده ما بر نداشته، بلکه درگیری آن‌ها با "طالبان" به تعداد قربانیان و مردم بی دفاع افزوده است. چرا آمریکا و سایر کشور های که ادعا می کنند در کشور به دلیل برقراری امنیت و مبارزه با تروریسم حضور دارند، تا کنون جز از ویرانی و کشتن قدمی بر نداشته اند، باید از این مدعیان حقوق بشر پرسید کمک های بین المللی را جز امرار معاش روزانه خود در کجا صرف کرده اند؟ به راستی سهمی اندک از میلیارد ها دالر کمک بین المللی و منابع نامحدود معدنی افغانستان، چرا برای چنین مشکلات صرف نشده است؟

افغانستان کشور جنگ هاست. جغرافیه ی سیاسی و سابقه تاریخی افغانستان آن را به عرصه بازیگری قدرت های جهانی و منطقه ای تبدیل کرده است. دهسال از آغاز جنگ آمریکا در افغانستان می گذرد و سیاستمداران آمریکایی در آستانه انتخابات ریاست جمهوری به مردمشان وعده می دهند که این جنگ رو به پایان است. برای اینکه نشان دهند به وعده خود عمل می کنند، برنامه ای هم برای خروج چند هزار نظامی از افغانستان اعلام کرده اند و در پاسخ به کسانی که می پرسند افغانستان با گذشته چه فرقی کرده؟ می گویند ما که قرار نبوده افغانستان را به سوئیس تبدیل کنیم، بقیه کار با خود افغان هاست. اما این جنگ تمام نشده و قرار هم نیست به این زودی ها تمام شود.

خروج نظامیان آمریکا به معنای پایان جنگ در افغانستان نیست بلکه قرار است شکل جنگ فرق کند. ادامه حضور پرتعداد نظامیان در جبهه جنگ، تلفات جانی و بار مالی سنگینی برای آمریکا دارد. این جنگ ماهانه ده میلیارد دالر هزینه برای آمریکا دارد و آمریکا با تغییر شیوه هایش در این جنگ به آن ادامه می دهد، استفاده از هواپیماهای بدون سرنشین و روبات های هوشمند خنثی سازی بمب، بخشی از این تغییر شیوه است. آمریکا به هیچ کدام از اهدافش در این جنگ نرسیده، "طالبان" هر روز حمله می کنند، اردوی کشور هنوز قابلیت های کافی نیافته و دستاورد عینی برای آمریکا در این جنگ حاصل نشده است، پس دلیلی برای پایان دادن به آن وجود ندارد.

آمریکا و زمامداران بی کفایت در روزهای اخیر صحبت از توافقنامه امنیتی و پیمان و یا اعلامیه استراتژیک با افغانستان می کند. آشکار ترین نمود این توافقنامه امنیتی احداث پایگاه نظامی دائمی است که این یعنی آمریکا به حضور دراز مدت در افغانستان فکر می کند.

خروج نظامیان آمریکا از افغانستان یک بحث انتخاباتی است و بعد از انتخابات همه چیز عوض می شود. آمریکا به جنگ در خارج از خاک خود عادت کرده و همواره باید جنگی وجود داشته باشد. جنگ لیبی با توجه به حضور قدرت های سلطه طلب سنتی مانند فرانسه و استعمار پیر(انگلیس)، جنگ آمریکا تلقی نمی شود، اما جنگ افغانستان جنگ آمریکاست. پاکستان اکنون در کانون توجه آمریکا قرار گرفته و برای کنترل اوضاع در پاکستان باید جنگ افغانستان را ادامه دهد. نه "طالبان" از بین رفته و نی "القاعده". درست است که در حملات راکتی سالهای اخیر عده زیادی از رهبران و فرماندهان آنها کشته شده اند اما هنوز "طالبان" و "القاعده" به عنوان دوسازمان نظامی فعال هستند؛ بنابر این نمی توان پایگاه اصلی آنها یعنی افغانستان را ترک کرد.

گزارش تازه سازمان ملل متحد نشان می دهد که شش ماه اول سال دوهزارویازده میلادی، برای غیرنظامیان در افغانستان مرگبار ترین دوره از زمان آغاز جنگ در سال دوهزارویک میلادی بوده است. براساس این گزارش، از ماه جنوری تا جون سال جاری، یک هزار و چهارصدوچهل و دو غیرنظامی در افغانستان کشته شده اند که این رقم، افزایش پانزده درصدی در مقایسه با مدت مشابه

سال گذشته میلادی را نشان می دهد. بیشتر این تلفات، ناشی از انفجارهای کنار جاده ای و حملات گروه های مسلح مخالف دولت بوده است. در عین حال، گزارش سازمان ملل متحد نشان می دهد که تلفات غیرنظامیان در حملات نیروهای دولتی افغانستان، نودصد کاهش داشته است، اما غیرنظامیان بیشتری در حملات هوایی نیروهای ناتو کشته شده اند. این گزارش در آستانه انتقال مسئولیت های امنیتی به نیروهای افغان در بخشی از مناطق افغانستان منتشر گردیده بود. خشونت های فزاینده در نیمه اول سال دوهزارویازده میلادی، منجر به کشته و زخمی شدن تعدادی از غیرنظامیان شد که در جریان خشونت های جاری هنوز ثبت نشده است.

مخالفین دولت، مسئول بیش از هشتاد درصد این تلفات خوانده شده اند و مهم ترین منبع تلفات، انفجار بمب های کنار جاده ای دانسته شده است. تلفات ناشی از حملات انتحاری نیز در افغانستان افزایش یافته است. مدتی است که حملات انتحاری پیچیده تر شده اند، بمبگذاران متعدد در یک حمله دخیل هستند که باعث تلفات بیشتر غیرنظامیان می شود. نیروهای دولتی و ناتو مسئول چهارده درصد تلفات غیرنظامیان خوانده شده اند. بیشتر این تلفات، ناشی از حملات هوایی نیروهای ناتو بوده است. در این گزارش آمده است که در شش ماه اول سال دوهزارویازده میلادی، هفتادونو غیرنظامی در این حملات جان خود را از دست داده اند.

"طالبان" بلای جان افغانستان بوده و هست. این گروه در سال های گذشته با انجام حملات انتحاری در بازارها، مدارس، خیابان ها و محلات و پر رفت و آمد شهر، بسیاری از هموطنان را به خاک و خون کشید. اما در ده سال گذشته عده ای از غیرنظامیان هم بر اثر آتش نیروهای ائتلاف کشته شدند. از جانب دیگر ده سال از موجودیت خارجی ها در کشور می گذرد اما اوضاع همچنان تیره و تار است. "طالبان" قوی تر از هر روز دیگری در طول ده سال گذشته افغانستان را عرصه بمب گذاری ها و حملات پرحجم و سنگینشان تبدیل کرده اند. مذاکرات برای صلح هم تا کنون نتیجه نداده. نه امتیازهای آمریکا به "طالبان" و نه به کار بردن عناوینی چون برادران عزیزان سوی کرزی نتوانسته دل "طالبان" را به دست آورد.

چندی است که در شهرهای کشور تظاهرات اعتراض آمیزی به موجودیت نیروهای بیگانه برگزار و خواستار پایان موجودیت این نیروها در کشور میشوند. این در حالی است که به اعتراف خود آمریکا هنوز اهداف این کشور در افغانستان محقق نشده و نشانه ای از آرامش دیده نمی شود. علاوه بر تظاهرات مردم دو اظهار نظر درباره افغانستان ده سال بعد از سقوط "طالبان" صورت گرفته که شرایط کشور جنگ زده را تشریح می کند.

اولی اظهارات استنلی مک کریستال جنرال بازنشسته اردوی آمریکا در شورای روابط خارجی این کشور است که گفته است- ما اوضاع افغانستان را بیش از اندازه ساده فرض کرده بودیم و حالا آمریکا

و ناتو تا تحقق اهدافشان در این کشور راهی طولانی در پیش دارند. واشنگتن هنوز دانش و آگاهی کافی برای دستیابی به موفقیت در افغانستان ندارد. مک کریستال تا سال گذشته فرمانده نیروهای ائتلاف در افغانستان بود و به خاطر مصاحبه با یک مجله و انتقاد تند از دولت آمریکا به دلیل عدم درک شرایط جنگ، مجبور به استعفا شد.

همچنین وکیل احمد متوکل وزیر خارجه "طالبان" در گفت و گویی با رویترز، تنها راه بازگشت آرامش به افغانستان و پایان این جنگ طولانی را بازگشت "طالبان" به قدرت دانست. او که از اعضای میانه روی "طالبان" و از میانجیگران این گروه و دولت افغانستان به حساب می آید و اکنون در کابل زنده گی می کند، در این مصاحبه گفت، نیروهای خارجی دارند به کشورشان بازمی گردند و "طالبان" هم آنقدر سرسخت هست که تا سال ها به این مبارزه ادامه دهد، پس تنها راه پایان جنگ بازگرداندن "طالبان" به قدرت و خروج نظامیان خارجی است.

وی گفت، فساد، ناامنی و بی اخلاقی در سال های اخیر افزایش یافته است. آمارهای سازمان ملل نشان می دهد سال دوهزارویازده تا همین جا خونین ترین سال در افغانستان است و طی آن تا کنون هزاروچهارصدوهشتاد نفر کشته شده اند. همچنان کرسی اعلام کرد که دولت او و ناتو نتوانسته اند امنیت افغان ها را تامین کنند. او بار دیگر پاکستان را به حمایت از ناآرامی افغانستان متهم کرد و گفت که در پایان دوره ریاست جمهوری اش در سال دوهزاروچهارده از قدرت کنار می رود. دولت و نیروهای بین المللی نتوانسته اند امنیت را برای مردم این کشور فراهم کنند. وی با اشاره به حملات اخیر در شهرهای اصلی و هدف قرار دادن نیروهای ناتو گفت این نقطه ضعفی جدی است که "طالبان" می تواند چنین حملاتی را انجام دهد، اما در عین حال ریشه این مشکلات را در خارج از کشور دانست.

کرزی همچنین ناکامی در مقابله با فساد مالی گسترده را یکی دیگر از ناکامی های دولتش عنوان کرد، هرچند که او کشورها و دولت های خارجی را در گسترش آن مقصر دانست.

این سخنان حامد کرزی در حالی است که فرمانده سابق نیروهای ائتلاف نیز می گوید آمریکا و ناتو ده سال پس از آغاز جنگ در افغانستان نتوانسته اند به همه اهداف خود در این کشور دست پیدا کنند. استانی مک کریستال در سخنانی در شورای روابط خارجی آمریکا گفت ایالات متحده و ناتو تنها نیمی از مسیر برآورده کردن اهداف خود در افغانستان، از جمله تشکیل یک دولت مشروع را طی کرده اند. جنگ افغانستان در حالی وارد دهمین سالگرد خود می شود که عنوان طولانی ترین جنگ تاریخ آمریکا را به خود اختصاص داده است.

اعتراف کرزی و جنرال مک کریستال به شکست در جنگ ده ساله در افغانستان سبب می شود تا اکنون این سوال جدی تر می شود که در این مدت ده ساله چه نصیب مردم افغانستان شده است؟ ده

هزار نفر تنها در پنج سال گذشته در جنگ کشته شده اند. آمارها حاکیست در طول يك دهه گذشته هزاران نفر بی خانمان و ویرانی های زیادی به بار آمده است.

آمریکا و هم پیمانانش گرچه حکومت "طالبان" را در افغانستان سرنگون کردند، اما در هدف ادعایی خود که بازسازی افغانستان بود، نه فقط موفق نبودند، بلکه مردم این کشور با پیامدهای فراوانی ناشی از وجود این نیروها در کشورشان دست به گریبان هستند. از جمله اینها افزایش چهل برابری تولید مواد مخدر که با افزایش حضور نیروهای خارجی و آمریکا رابطه مستقیم دارد. چندی پیش، ویکتور ایوانف، رئیس سازمان فدرال مبارزه با قاچاق مواد مخدر روسیه اعلام کرد، تولید مواد مخدر در افغانستان در دوره حضور آمریکا در این کشور، چهل برابر افزایش یافته است.

رئیس جمهوری افغانستان تاکید کرد که آمریکایی ها با فساد و خونریزی تلاش های آزادیخواهانه را به انحراف کشاندند و موجب اشاعه قراردادهای مفسدانه اقتصادی در کشور شدند.

حامد کرزی در مصاحبه با روزنامه ایندپیندنت اظهار کرد: ورود آمریکایی ها به افغانستان ابتدا در آن زمان همچون يك آزادسازی تلقی می شد. از آنها در روستاها استقبال می شد و مردم علیه "طالبان" قیام کردند اما اشتباهاتی که متعاقب این حمله رخ داد همه چیز را خراب کرد. کرزی ثروت و خون را از جمله این اشتباهات می داند. منظور کرزی از ثروت فساد و از خون تلفات غیرنظامی است که در نتیجه سوءاستفاده از قدرت از سوی نیروهای غربی حادث شدند.

کرزی تاکید دارد که مکررا این مسائل را با قدرت های غربی مطرح کرده است و آنها در نهایت در حالی که بسیار دیر شده است، در مقابل سخنان وی تسلیم شده و آنها را پذیرفته اند.

کرزی با این که دولت وی در اشتباهات سهم داشته مخالفت نمی کند اما تاکید دارد که فساد بزرگ به قدرت های خارجی وابسته است. این درست است که دولت افغانستان و حلقه های سیاسی ما دچار فساد هستند اما فساد کوچک در حد رشوه خواری يك مساله است و فساد در سطوح بالاتر و در سطح قراردادهای مفسدانه صدها میلیون دالری مساله دیگری است. وی تاکید دارد که سیاست وی به این معنی است که می خواهد همه دسته ها و گروه های قومیتی در دولت وی شامل شوند. با وجود این برخی ادعان دارند که سیاست کرزی موجب قدرتمند شدن افراط گرایان سابق شده است.

کرزی با اشاره به ادعاها مبنی بر این که دولت وی به خاطر بی لیاقتی مقاماتش و انزوا با محدودیت روبروست تصریح می کند، برخی به این دولت، لقب دولت شهردار کابل را داده اند اما این انتقادات کاملا اشتباه است. افغانستان يك کشور بسیار متحد است و همه دسته های قومی و قبایل در آن متحد هستند.

وی رسوایی آندرو میشل، وزیر توسعه بین‌المللی دولت ائتلافی دیوید کامرون، نخست وزیر انگلیس را به یاد می‌آورد که در آن وی به طور تصادفی يك یادداشت محرمانه را به خبرنگاران نشان داد که در آن نوشته شده بود دولت انگلیس باید از پایان ریاست جمهوری کرزی استقبال کند.

کرزی این واقعه را نشانه‌ای از دخالت غربی‌ها در امور افغانستان عنوان و تصریح می‌کند. اگر آنها در افغانستان کسی را می‌خواهند که نمایانگر تمایلات آنها باشد خواسته آنها درست نیست. ما از غرب راضی هستیم و می‌خواهیم با آنها روابط بلند مدت داشته باشیم اما اعتقاد داریم که غرب باید به قانون اساسی افغانستان احترام بگذارد و در امور روزانه افغان‌ها دخالت نکند. حامد کرزی غرب را مقصر گسترش شایعات مبنی بر دست داشتن احمد ولی کرزی، برادر مرحومش در تجارت هروئین می‌داند. این شایعات به منظور تحت فشار قرار دادن من ساخته شده‌اند.

برخی از غربی‌ها می‌خواستند به بهانه از بین بردن بوته‌های خشخاش زمین‌های دهقانان را سمپاشی کنند درحالی که این موضوع به حاصلخیزی زمین‌های زراعتی آسیب وارد می‌کرد و ممکن بود سبب مسمومیت آب آشامیدنی شود. من شدیداً با این موضوع مخالفت کردم و وقتی این کار را کردم داستان‌هایی درباره ارتباط برادرم با جنگ‌های مواد مخدر به وجود آمد. من با دیپلمات‌های آمریکایی و انگلیسی تماس گرفتم و از آنها پرسیدم آیا شواهدی برای این شایعات دارند و آنها همیشه پاسخ می‌دادند خیر. وقتی برادرم کشته شد همین‌جا در دفترم نشسته و در حال گفت‌وگو با یکی از مشاورانم بودم. خبرهای بد رسید اما من صندلی و میز را ترك نکردم. آن روز قرار بود پذیرای نیکولا سارکوزی، رئیس جمهوری فرانسه برای ضیافت ناهار باشم. من تاکید کردم که ملاقات سارکوزی نباید لغو شود و ما پس از ملاقات با او در مراسم تدفین برادرم حضور پیدا خواهیم کرد.

من این کار را انجام دادم چون تقریباً هر روز اخبار کشتار و قتل و یا بمب‌گذاری به من می‌رسد که در اثر آن‌ها مردم افغانستان برادران و اعضای خانواده خود را از دست می‌دهند. بنابراین آن روز برای من چیزی جز يك حادثه دیگری از این دست حوادث نبود. من مردی فعال و کاری هستم. من دوستدار زندگی ساده هستم و می‌خواهم ریاست جمهوری خودم را به اتمام برسانم و بعد از آن شهروندی عادی برای کشورم باشم. من خانه‌ای در شهر کابل دارم و می‌خواهم پسرم در افغانستان تحصیل کند. وی عقیده دارد که افغانستان به دموکراسی صلح‌آمیزی که غربی‌ها به دنبال آن هستند تنها در شرایطی دست پیدا خواهد کرد که این کشورها به مذهب، سنت و شرایط جامعه افغانستان احترام بگذارند.

ما خواهان همکاری بیشتر در افغانستان هستیم. می‌خواهیم میان مردم افغانستان و نیروهای بین‌المللی شراکت وجود داشته باشد و هرکسی کار خود را انجام دهد. حضور آنها در افغانستان مهم نیست، بلکه ما خواهان تغییر رفتار نیروهای خارجی هستیم. روابط حسنه با همسایگان افغانستان به ویژه پاکستان

می تواند سهم بسزایی در ثبات افغانستان داشته باشد. آنها می توانند کارهای زیادی انجام دهند. هند و چین نیز همین طور. مردم افغانستان حقیقتاً به تعداد سربازان خارجی در کشورشان و حضور آنها اهمیتی نمی دهند. مردم تنها می خواهند رفتار نیروهای خارجی تغییر پیدا کند و آنها شبانه منازل آنها را مورد حمله قرار ندهند و آنها را به اسارت نگیرند.